

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ «GATEKEEPING» ΣΤΗΝ ΙΣΛΑΝΔΙΑ-ΣΟΥΗΔΙΑ

Κυριακή Παπαδοπούλου
Νηπιαγωγός, 2^{ος} ΒΝΣ Θεσσαλονίκης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παιδική κακοποίηση: σωματική, συναισθηματική, σεξουαλική κακοποίηση, παραμέληση παιδιών, καθώς και εμπορική ή άλλη εκμετάλλυσή τους με σημαντικές επιπτώσεις στο παιδί, στην οικογένεια και στην κοινωνία (Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας 2006). Ο ρόλος των εκπαιδευτικών στην πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου είναι καταλυτικός και σύμφωνα με το Νόμο 3500/06 η αναφορά πιθανών περιπτώσεων παιδικής κακοποίησης είναι υποχρεωτική. Η ενδοοικογενειακή βία και συγκεκριμένα η κακοποίηση του παιδιού, εμφανίζεται διαχρονικά από τους αρχαίους χρόνους έως και σήμερα (Χατζηφωτίου, 2005).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Το 11% των εκπαιδευτικών: α) εντόπισε περιπτώσεις παιδικής κακοποίησης ανάμεσα στους μαθητές τους, αλλά δεν τις ανέφεραν, β) δήλωσαν ότι η πανεπιστημιακή εκπαίδευσή τους δεν ήταν επαρκής για να αντιμετωπίσουν περιπτώσεις παιδικής κακοποίησης (Hawkins & McCallum 2001). Τα παιδιά κάτω των 4 ετών έχουν υπερδιπλάσιο ποσοστό κινδύνου από τα παιδιά ηλικίας μεταξύ 5-14 ετών. Για τα παιδιά κάτω των 5 ετών, σε μη ανεπτυγμένες χώρες, η συχνότητα παιδοκτονίας είναι μεγαλύτερη. Αφρική (17,9/100.000 για τα αγόρια και 12,7/100.000 για τα κορίτσια) απ' ότι στην Ευρώπη (Αγάθωνος-Γεωργοπούλου, 2009). Ο Π.Ο.Υ. (1999) υπολογίζει ότι 40.000.000 παιδιά σε όλον τον κόσμο πέφτουν θύματα βίας κάθε χρόνο, δολοφονούνται, αμέσως μετά τη γέννησή τους περίπου 53.000 βρέφη, μόλις διαπιστωθεί πως είναι κορίτσια, σε χώρες όπως η Ινδία και η Κίνα. Η.Π.Α. κακοποιούνται το 1% -2% των παιδιών μέχρι την ηλικία των 18 ετών κάθε χρόνο και από αυτά, περίπου 2.500-5.000, πεθαίνουν εξ αιτίας αυτής της κακοποίησης. Μεγάλη Βρετανία η συχνότητα κυμαίνεται από 1% -2% για παιδιά ηλικίας κάτω των 5 ετών, ετησίως. Σουηδία,κακοποιούνται 1,5 εκατομμύριο παιδιά (4%) Ρουμανία, σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ., υπολογίζονται μεγάλες διακυμάνσεις από 5% -16%. Γαλλία αναφέρονται 400.000 περιπτώσεις κακοποιημένων παιδιών το χρόνο, με κάθε μορφή κακοποίησης, πλην της σεξουαλικής. Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (2006) σε μελέτη για τη σεξουαλική κακοποίηση αναφέρει 73.000.000 αγόρια και 150.000.000 κορίτσια την υφίστανται σε όλον τον κόσμο. Διάφορες χώρες εκτιμούν συχνότητα που κυμαίνεται από 7% -36% στις γυναίκες και από 3%-29% στους άνδρες. Από αυτές προκύπτει ότι η σεξουαλική παραβίαση είναι συχνότερη στα κορίτσια από ότι στα αγόρια. Στις Η.Π.Α., σε δείγμα 930 γυναικών που παραβιάστηκαν σεξουαλικά πριν τα 18 τους χρόνια, κατέδειξε ότι το 29% παραβιάστηκαν από μέλος της οικογένειάς τους.

ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

«Η ισχύουσα νομοθεσία κάθε χώρας για την ενδοοικογενειακή βία, αφενός καθρεπτίζει την αναγνώριση της ύπαρξής της και αφετέρου την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας στο φαινόμενο αυτό» (Στρατίκη, 2007). Σύμφωνα με το κείμενο της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού (Ν.2101 ΦΕΚ 192/2-12-1992), τα συμβαλλόμενα κράτη συμφώνησαν τα εξής:

Άρθρο 19

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα νομοθετικά, διοικητικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά μέτρα, προκειμένου να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή βίας, προσβολής ή βιαιοπραγιών σωματικών ή πνευματικών, εγκατάλειψης ή παραμέλησης, κακής μεταχείρισης ή εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας, κατά το χρόνο που βρίσκεται υπό την επιμέλεια των γονέων του ή του ενός από τους δύο, του ή των νόμιμων εκπροσώπων του ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου στο οποίο το έχουν εμπιστευθεί.

2. Αυτά τα προστατευτικά μέτρα θα πρέπει να περιλαμβάνουν, όπου χρειάζεται, αποτελεσματικές διαδικασίες για την εκπόνηση κοινωνικών προγραμμάτων, που θα αποσκοπούν στην παροχή της απαραίτητης υποστήριξης στο παιδί και σε αυτούς οι οποίοι έχουν την επιμέλεια του, καθώς και για άλλες μορφές πρόνοιας και για το χαρακτηρισμό, την αναφορά, την παραπομπή, την ανάκριση, την περίθαλψη και την παρακολούθηση της εξέλιξής τους στις περιπτώσεις κακής μεταχείρισης του παιδιού που περιγράφονται πιο πάνω και όπου χρειάζεται, για διαδικασίες δικαστικής παρέμβασης.

Άρθρο34

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης και σεξουαλικής βίας. Για το σκοπό αυτόν, τα Κράτη, ειδικότερα, παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα σε εθνικό, διμερές και πολυμερές επίπεδο για να εμποδίσουν:

- Την παρακίνηση ή τον εξαναγκασμό των παιδιών σε παράνομη σεξουαλική δραστηριότητα.
- Την εκμετάλλευση των παιδιών για πορνεία ή για άλλες παράνομες σεξουαλικές δραστηριότητες.
- Την εκμετάλλευση των παιδιών για την παραγωγή θεαμάτων ή υλικού πορνογραφικού χαρακτήρα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

-Απαιτείται να υπάρχουν σε όλα τα κράτη οι κατάλληλες υποδομές, ώστε να μπορεί ένα παιδί να αναζητήσει βοήθεια και στέγη, αν υπέστη κακοποίηση.

-Το σχολείο είναι ένας χώρος που μπορεί να μιλήσει και να εμπιστευτεί το παιδί.

-Ειδικά στη χώρα μας απαιτείται μεγάλη προσπάθεια για να «ανοίξουμε» τα στόματα των παιδιών μας για να μας εμπιστευτούν.

-Οι εκπαιδευτικοί γενικότερα επιτελούν σπουδαίο έργο και τα κράτη αρμόζει να συνεργαστούν, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα για το καλό των παιδιών, για ένα καλύτερο μέλλον.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Αγάθωνος-Γεωργοπούλου Ε. (2009), «Κακοποίηση και παραμέληση παιδιών στην προσχολική ηλικία». Στο Γ. Τσιάντης, & Α. Αλεξανδρίδης (επιμ.). *Προσχολική Παιδοψυχιατρική, Κλινική και Θεραπευτικές Παρεμβάσεις*. Εκδόσεις Καστανιώτη.

Council of Europe, CS–Forum In Care (2003). T-PVS 7 revised: 60 pp. European Union Daphne Programme.

Hawkins, R. & McCallum, C. (2001). 'Mandatory notification training for suspected child abuse and neglect in South Australian schools'. *Child Abuse & Neglect*, 25(12), 1603-16025.

Human Rights Council (2010). *The development of child sensitive counselling, complaint and reporting mechanisms*. Geneva.

Νόμος Υπ' αριθ. 2101/1992 (ΦΕΚ 192/Α/2-12-1992): Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού.

Παγκόσμιος οργανισμός υγείας (2006). *Πρόληψη Παιδικής Κακοποίησης: οδηγός δράσης και τεκμηρίωσης*. Αθήνα: Ελληνική εταιρεία Μελέτης και Πρόληψης της Σεξουαλικής Κακοποίησης.

Στρατίκη, Α. (2007). Εμπειρίες γυναικών θυμάτων οικογενειακής βίας και οι επιπτώσεις στη ζωή τους–Μια ποιοτική μελέτη. *Κοινωνική Εργασία*, 88, 215-229.

W.H.O. (1999). *Report of the Consultation on Child Abuse Prevention*. Geneva.

Χατζηφωτίου, Σ. (2005). *Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών και παιδιών*. Αθήνα: Τζιόλα.